

Sectorplan 6 Gescheiden ingezameld groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens

I Afbakening

Gescheiden ingezameld groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens (gft-afval) bestaat in hoofdzaak (niet limitatief) uit schillen en resten van groenten, fruit en aardappelen, resten van gekookt eten, graten, botjes, plantaardige olie, gestold vet en onkruid, takjes en bladeren (fijn tuinafval). Gescheiden ingezameld grof tuinafval valt niet onder dit sectorplan.

Onderstaand - niet limitatief bedoeld - overzicht bevat afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen uit dit sectorplan, maar niet vallen onder dit sectorplan.

Voor deze afvalstoffen	zie...
Ongescheiden ingezameld organisch afval van huishoudens	Sectorplan 1: Huishoudelijk restafval (inclusief grof)
Ongescheiden ingezameld organisch afval van bedrijven	Sectorplan 2: Restafval van bedrijven
Reststromen uit de voedings- en genotmiddelenindustrie	Sectorplan 3: Procesafhankelijk industrieel afval
Gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval, waaronder (gekookt) keukenafval en etensresten (swill) dat vrijkomt bij handel, diensten en overheden en veilingen	Sectorplan 7: Gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval
Groenafval dat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van openbaar groen, bos- en natuurterreinen, en al het afval dat hiermee te vergelijken is, zoals onder meer grof tuinafval, berm- en slootmaaisel, afval van hoveniersbedrijven, agrarisch afval en afval dat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van terreinen van instellingen en bedrijven	Sectorplan 8: Gescheiden ingezameld groenafval
Slachtafval, kadavers, etc.	Sectorplan 65: Dierlijk afval

II Minimumstandaard voor verwerking

De minimumstandaard voor het be- en verwerken van gft-afval is composteren met het oog op materiaalhergebruik of vergisten met gebruik van het gevormde biogas als brandstof gevolgd door composteren met het oog op materiaalhergebruik van het digestaat.

III In- en uitvoer

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor in- en uitvoer zijn opgenomen in hoofdstuk 'Toetsingskader in- en uitvoer' [#link#](#) van het beleidskader. De uitwerking voor gescheiden ingezameld groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens is:

(Voorlopige) verwijdering

Uitvoer voor storten is op grond van nationale zelfverzorging in beginsel niet toegestaan.

Uitvoer voor andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan storten is in beginsel niet toegestaan, omdat nuttige toepassing mogelijk is.

Invoer voor verwijdering is in beginsel niet toegestaan, omdat:

- storten niet is toegestaan op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat de overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale zelfverzorging, en
- verbranden niet in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard.

Invoer voor voorlopige verwijdering is in beginsel niet toegestaan, omdat:

- voorlopige verwijdering een te storten of te verbranden restfractie oplevert, en
- het storten van de restfractie niet is toegestaan op grond van nationale wettelijke bepalingen en/of omdat de overbrenging voor storten niet is toegestaan op grond van nationale

zelfverzorging en het verbranden van de restfractie niet is toegestaan omdat dit niet in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard.

(Voorlopige) nuttige toepassing

Uitvoer voor (voorlopige) nuttige toepassing is in beginsel toegestaan, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt. Voor gescheiden ingezameld groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens geldt dat iedere mate van storten in beginsel te hoog is om de overbrenging te rechtvaardigen omdat nuttige toepassing mogelijk is.

Invoer voor (voorlopige) nuttige toepassing is in beginsel toegestaan wanneer de verwerking in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard.

IV Achtergrond afbakening en omvang van de stroom

Omvang afvalstof

De totale hoeveelheid gescheiden ingezameld gft-afval van huishoudens in Nederland bedraagt 1.400 kton per jaar (situatie 2006).

Euralcodes

Voor de feitelijke afbakening is paragraaf I van het sectorplan bepalend. De in onderstaand overzicht genoemde Euralcode kan betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan. Deze opsomming is indicatief. Wanneer aard en/of herkomst van een afvalstof in overeenstemming zijn met paragraaf I van het sectorplan, dan is niet van belang of de voor de afvalstof gehanteerde Euralcode al dan niet in dit sectorplan of in andere sectorplannen wordt genoemd.

Indicatief overzicht van Euralcodes

200108

Monitoring

De monitoring van gft-afval vindt jaarlijks plaats op basis van de CBS-enquête Gemeentelijk afval. Via deze enquête wordt inzicht verkregen in de door en/of in opdracht van gemeenten ingezamelde afvalstoffen, waaronder ook gft-afval. Zowel het CBS als SenterNovem Uitvoering Afvalbeheer rapporten de gegevens uit deze enquête per gemeente op respectievelijk (www.statline.nl #link#) en (www.uitvoeringafvalbeheer.nl #link#, *kijk en vergelijk*).

SenterNovem Uitvoering Afvalbeheer presenteert jaarlijks een monitoringrapportage waarin de resultaten geanalyseerd en gepresenteerd worden. Deze rapportage is te vinden op [#link#](#).

V Overwegingen bij de minimumstandaard

BREF

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor gft-afval zijn de in het kader van de IPPC-richtlijn [#link#](#) opgestelde 'BBT-referentiedocumenten (BREFs)' betrokken. Deze documenten zijn in de Regeling aanwijzing BBT-documenten [#link#](#) aangewezen als documenten waarmee rekening gehouden moet worden bij het bepalen van de BBT. Voor gft-afval zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstof verwerkt moet worden. De IPPC-richtlijn en daarop gebaseerde BREF's hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Hoogwaardigheid van verwerking

De minimumstandaard sluit aan bij het beleid dat is gericht op het sluiten van kringlopen en het nuttig toepassen van afvalstoffen op een zo hoogwaardig mogelijke wijze en met zo min mogelijk verlies aan kwaliteit (zie ook het hoofdstuk 'Ketengericht afvalbeleid' [#link#](#) van het beleidskader). De minimumstandaard is daarom milieuhygiënisch gezien gewenst. Verwerking volgens de minimumstandaard vermindert het gebruik van primaire grondstoffen, zonder dat bewerkingen van de reststoffen nodig zijn die grote negatieve gevolgen voor het milieu hebben.

Voor gft-afval uit huishoudens bleek uit de Milieu-Effect Rapportage ten behoeve van LAP1 (zie paragraaf VIII voor de relevante documenten) - evenals uit een latere studie in opdracht van de Vereniging Afvalbedrijven - , dat de uitkomst van de vergelijking sterk afhankelijk was van keuzes op het gebied van 'energie bij verbranden', 'verspreiden van metalen bij composteren' en 'aard en omvang van het vermijden van kunstmest'. De grote invloed op de uitkomst van de vergelijking heeft tot gevolg dat

- integraal inzamelen + verbranden,
- integraal inzamelen + mechanisch scheiden + vergisten + verbranden,
- composteren + materiaalhergebruik en
- vergisten + nacomposteren + materiaalhergebruik

niet significant verschillen. Tot op dit moment is dat niet veranderd.

Bij het vaststellen van de minimumstandaard in LAP1 hebben naast voornoemde milieuaspecten de volgende afwegingen een rol gespeeld:

- Er is voorsnog onvoldoende verbrandings- en nascheidings- en vergistingscapaciteit, zodat het uit milieu-oogpunt gewenst is de gescheiden inzameling gevolgd door composteren of vergisten zoveel mogelijk voort te zetten om het storten van huishoudelijk afval te voorkomen.
- De infra-structuur en actuele verwerkingsprijzen maakt het voortzetten van composteren/vergisten gevolgd door materiaalhergebruik wenselijk.

Deze twee argumenten gelden ook nu nog, zodat er geen reden is de minimumstandaard te wijzigen.

Daarnaast

- is de procesbeheersing bij het composteren en vergisten sinds 2004 verder verbeterd, resulterend in verminderde emissies (van met name methaan en lachgas) en energieverbruik,
- neemt het aandeel vergisten toe en wordt veen in toenemende mate vervangen door compost, en
- wordt de kwaliteit van de te hergebruiken materialen na composteren of vergisten gereguleerd in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet en het Besluit gebruik meststoffen. Dit is een extra waarborg dat verwerking op deze wijzen milieuhygiënisch verantwoord is.

Dit zijn aanvullende redenen om de minimumstandaard niet te wijzigen.

Relatie tot de praktijk in Nederland / uitvoerbaarheid / bedrijfszekerheid

De minimumstandaard sluit aan op de bestaande praktijk van scheiden, bewerken en nuttig toepassen, en is daarmee uitvoerbaar en bedrijfszeker.

Relatie minimumstandaard en gebruikelijke verwerking in het buitenland

De wijze van verwerking in het buitenland is in een aantal gevallen laagwaardiger dan de minimumstandaard. Op grond van het beginsel van nationale zelfverzorging wordt uitvoer voor storten niet toegestaan. Hiermee wordt voorkomen dat het vaststellen van deze minimumstandaard leidt tot grootschalige uitvoer naar laagwaardiger verwerking in het buitenland.

Kosteneffectiviteit

Inzameling, bewerken en vervolgens nuttig toepassen is doorgaans goedkoper dan integrale inzameling en verwijderen door verbranden. De kostenvoordelen komen voort uit de goedkopere bewerking en de economische waarde van de producten compost en eventueel biogas en biomassa. Daarmee is de minimumstandaard kosteneffectief.

Relatie tot de minimumstandaard in LAP1

In vergelijking tot LAP1 is de minimumstandaard niet gewijzigd.

VI Beleid en regelgeving

ketengericht afvalbeleid

Organisch afval is één van de stromen die is geselecteerd als prioritaire stroom in het programma 'Ketengericht Afvalbeleid'. Hoewel het hier niet exclusief gaat om gft-afval van huishoudens ligt er wel een nauwe relatie. Met dit programma moet de milieudruk over de hele materiaalketen worden verminderd, waarbij zowel de afvalfase als eerdere fasen (winning van grondstoffen, productie, gebruik) worden betrokken. Enerzijds kan dit leiden tot concrete maatregelen tot afvalpreventie. Daarnaast worden ook maatregelen beschouwd die ergens in de materiaalketen aangrijpen en op die plaats in de keten danwel elders in de keten leiden tot een lagere milieudruk van het geheel. Zie voor verdere uitwerking hoofdstuk 'Ketengericht afvalbeleid' [#link#](#) van het beleidskader.

EU-regelgeving

De Europese Richtlijn storten [#link#](#) bevat het voorschrift dat in 2018 de hoeveelheid gestort biologisch afbreekbaar stedelijk afval maximaal 35 gewichtsprocent mag bedragen van de hoeveelheid die in 1995 werd ingezameld. Stedelijk afval is in deze betekenis al het afval dat door of namens overheden wordt ingezameld en betreft in ieder geval afval van huishoudens, maar daarnaast ook een deel van het afval van bedrijven.

Nederland voldoet al aan deze doelstelling door onder meer het gescheiden inzamelen van groente-fruit- en tuinafval van huishoudens, organisch afval van bedrijven en papier en karton van huishoudens en bedrijven. Daarnaast draagt het feit dat de minimumstandaarden voor restafval van huishoudens en bedrijven en voor afval van onderhoud van openbare ruimten storten niet toestaan bij aan het halen van deze doelstelling.

Nationale regelgeving en beleid

Beleid

Het afvalbeleid is in het algemeen gericht op het sluiten van kringlopen en het nuttig toepassen van afvalstoffen op een zo hoogwaardig mogelijke wijze en met zo min mogelijk verlies aan kwaliteit. Het beleid voor gft-afval is gericht op het bevorderen van gescheiden inzameling, gevolgd door bewerking en materiaalhergebruik of nuttige toepassing.

Gescheiden inzameling in de Wet milieubeheer

Gescheiden inzameling van gft-afval is nodig voor materiaalhergebruik. Gemeenten hebben op grond van de Wet milieubeheer een zorgplicht voor de gescheiden inzameling van gft-afval. Zij hebben keuzevrijheid in de wijze waarop zij dit organiseren, bijvoorbeeld via verzamelcontainers of individuele systemen, zoals een minicontainer of duobak. De inzameling kan door eigen reinigingsdiensten worden verricht of worden uitbesteed aan andere partijen.

Gemeenten mogen - wanneer dat een doelmatige inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen bevordert, een deel van hun grondgebied uit te zonderen van gescheiden inzameling van gft-afval of af te wijken van de frequentie van inzameling (bijvoorbeeld eens in de 14 dagen in plaats van wekelijks).

Criteria om een deel van het grondgebied uit te zonderen van gescheiden inzameling zijn:

- Het gescheiden ingezamelde gft-afval is structureel verontreinigd.
- Gescheiden opslaan, aanbieden en inzamelen van gft-afval is om milieuhygiënische redenen niet wenselijk (zoals ongeschikte ruimte in en om de woning).
- Gescheiden inzameling van gft-afval leidt tot een onevenredig hoog kostenniveau. Dit is het geval als deze kosten aanmerkelijk hoger liggen dan bij integrale inzameling van huishoudelijk afval en verbranding daarvan.

Gemeenten hebben ook de mogelijkheid de verplichting tot het afzonderlijk inzamelen van gft-afval uit huishoudens te differentiëren. Daartoe behoort het volgende:

- zelf de regelmaat van de inzameling te bepalen (bijvoorbeeld de winter overslaan in gebieden waar in hoofdzaak tuinafval wordt ingezameld);
- slechts bepaalde bestanddelen van het gft-afval afzonderlijk in te zamelen, zoals alleen het bestanddeel 'tuinafval';
- andere afvalstoffen samen met gft-afval in te zamelen, te denken valt aan luiers.

Verder vervalt de Regeling inzameling nabij elk perceel. **@planning nov-dec; na inspraakperiode actualiseren@** Gemeenten mogen dan zelf bepalen welke afstand tussen woningen en een inzamellocatie voldoende laagdrempelig is.

Daarnaast is de verplichting voor gemeenten geschrapt om de VROM-Inspectie op de hoogte te stellen van het voornemen van gemeenten om van de beleidsvrijheid gebruik te maken. Het is gebleken dat de inspectie voldoende andere mogelijkheden heeft om zich hierover te laten informeren.

De verruiming van de beleidsvrijheid voor gemeenten past in het kabinetsbeleid van deregulering, marktwerking en decentralisatie. De zorgplicht blijft gehandhaafd. Gemeenten worden geacht hun beleid t.a.v. gft-afval te onderbouwen in de APV en goed te communiceren naar hun burgers.

Toepassing van compost

Het in internationaal verband vastgelegde uitgangspunt dat bodemverontreiniging voorkomen moet worden is ook gehanteerd bij formuleren van kwaliteitseisen en doseringsnormen. Met ingang van 1 januari 2008 zijn de kwaliteitseisen voor compost opgenomen in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet **#link#** en de doseringsnormen in het Besluit gebruik meststoffen **#link#**. De nu geldende kwaliteitseisen voor compost staan in onderstaand overzicht:

Maximale waarden voor zware metalen in compost (mg per kg droge stof)

Metaal	Grenswaarde
Cd (Cadmium)	1 mg/kg ds
Cr (Chroom)	50 mg/kg ds
Cu (Koper)	90 mg/kg ds
Hg (Kwik)	0,3 mg/kg ds
Ni (Nikkel)	20 mg/kg ds

Pb (Lood)	100 mg/kg ds
Zn (Zink)	290 mg/kg ds
As (Arseen)	15 mg/kg ds

Vóór 1 januari 2008 waren deze eisen opgenomen het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen. Enkele wijzigingen die per 1 januari zijn doorgevoerd zijn:

- De grenswaarden voor koper en zink zijn verruimd door toepassing van een 'handhavingsfactor (1,43)', waarmee de praktijk wordt geformaliseerd.
- Het onderscheid tussen compost en zeer schone compost is komen te vervallen: er wordt alleen nog gesproken van compost.
- De doseringsnormen voor het gebruik van compost op landbouwgrond zijn vervallen; het gebruik van compost wordt gereguleerd/gelimiteerd door de gebruiksnormen volgens het gebruiksnormenstelsel voor fosfaat en stikstof in de Nederlandse landbouw.

Verbranden buiten inrichtingen

De Wet milieubeheer bevat een verbod voor het verbranden van afvalstoffen buiten inrichtingen. Daarmee wordt afvoer van organische afvalstoffen naar inrichtingen die deze stroom bewerken voor nuttige toepassing gestimuleerd. Gemeenten kunnen ontheffing verlenen van dit verbod, wanneer het belang van de bescherming van het milieu zich daartegen niet verzet.

Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen

In het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen [#link#](#) is bepaald dat het storten van gft-afval niet is toegestaan. Onder diverse categorieën van dat besluit - waaronder bijvoorbeeld 10 of 30 - is gft-afval begrepen.

VII Achtergronden bij in- en uitvoer

Indeling op basis van Oranje lijst van afvalstoffen

Hieronder is een indicatief overzicht gegeven van codes van de Oranje lijst van afvalstoffen (bijlage IV van Verordening (EG) 1013/2006 [#link#](#)) die voor afvalstoffen van dit sectorplan aan de orde kunnen zijn. De codes zijn ontleend uit de bijlagen van het Verdrag van Bazel [#link#](#) en het OESO-besluit [#link#](#). Voor overbrenging van die afvalstoffen moet altijd de procedure van voorafgaande schriftelijke kennisgeving en toestemming worden gevolgd. De procedure is beschreven in hoofdstuk 'Toetsingskader in- en uitvoer' [#link#](#) van het beleidskader.

Indicatief overzicht van codes op basis van de Oranje lijst

Codes op basis van Bijlage II van het Verdrag van Bazel	Y46
---	-----

Vermeld de code van de Oranje lijst altijd bij kennisgevingen.

VIII Verdere informatie

Voor gegevens over het Milieu-Effect Rapportage ten behoeve van LAP1 zie:

- Hoofdrapport Milieu-Effect Rapportage ten behoeve van LAP1 [#link#](#)
- Bijlagenrapport Milieu-Effect Rapportage ten behoeve van LAP1 [#link#](#)
- Milieu-Effect Rapportage ten behoeve van LAP1, achtergronddocument A14 (gft-afval) [#link#](#)
- Milieu-Effect Rapportage ten behoeve van LAP1, achtergronddocument A2 (LCA-methodiek en uitwerking in het LAP) [#link#](#)
- Milieu-Effect Rapportage ten behoeve van LAP1, achtergronddocument A1 (balansen, reststoffen en uitloging) [#link#](#)